

A TÁMOP 3.1.4. Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben

*A pályázat megvalósításának kötelező elemei
szolgáltatói szempontból*

A TÁMOP közoktatási prioritásának intézkedései

- A **kompetenciaalapú oktatás** elterjedésének támogatása
- A közoktatási rendszer hatékonyságának javítása, **újszerű megoldások és együttműködések** kialakítása
- A halmozottan hátrányos helyzetű és a roma tanulók szegregációjának csökkentése, **esélyegyenlőségük** megteremtése a közoktatásban
- Az eltérő oktatási igényű csoportok oktatásának és a **sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának támogatása**, az interkulturális oktatás

TÁMOP 3.1.4: Komplex intézményi fejlesztések

- **Kompetencia alapú** oktatás bevezetése
- **Oktatási programok, új tanulás- és oktatásszervezési eljárások** bevezetése (programcsomagok bevezetése, műveltségterületi oktatás, tömbösített oktatás, projekt módszer, moduláris oktatás, stb.)
- A **digitális írásbeliség** elterjesztése, digitális készségek fejlesztése
- **Esélyegyenlőség** javítása (szegregáció-mentesség, oktatási integráció, egyenlő hozzáférés)

Intézményi fejlesztések elemei 1.

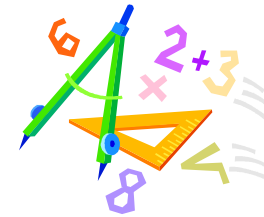

Legalább egy tanulócsoporthban, a „Szövegértés-szövegalkotás” kulcskompetencia területen tanévet átfogóan, teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása

(amennyiben a feladatellátási hely HEFOP pályázaton vett részt, és a szövegértés-szövegalkotás kompetenciaterületen teljes intézményi lefedettséggel megvalósult a program, úgy a feladatellátási helynek másik kompetenciaterületet kell választani az implementációhoz);

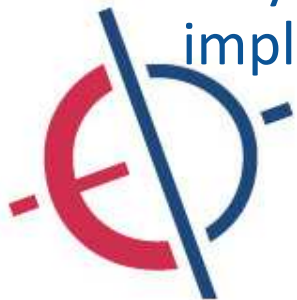

Intézményi fejlesztések elemei 2.

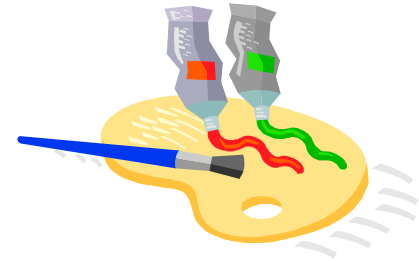

Legalább **egy tanulócsoporthban**, a „**Matematika**” **kulcskompetencia** területen tanévet átfogóan, **teljes tanórai lefedettséget** biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása

(amennyiben a feladatellátási hely HEFOP pályázaton vett részt, és a matematika kompetenciaterületen teljes intézményi lefedettséggel megvalósult a program, úgy a feladatellátási helynek másik kompetenciaterületet kell választani az implementációhoz);

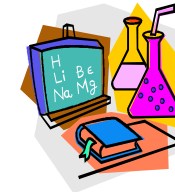
Intézményi fejlesztések elemei 3.

Legalább **egy tanulócsoporthban**, további egy **választott kulcskompetencia területen** kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;

Mit kell tudni a programcsomagokról?

- A „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázati felhívásokban a projekt megvalósításához szükséges tankönyveket és programcsomagokat a **tankönyvjegyzékről** (a kompetencia alapú oktatás céljainak megfelelőek közül), illetve az oktatási és kulturális miniszter által kiadott **kompetencia alapú oktatási programok** (programcsomagok) közül lehet választani. A pályázat keretében kizárólag ezeknek a **kritériumnak megfelelő rendelések számolhatóak el.**

- A TÁMOP-3.1.4./08/1. és TÁMOP-3.1.4./08/2. pályázati kiírásokban részt vevő intézményeknek a programban részt vevő tanulócsoporthoz részére **február 28-a után, a befogadást követően, a pótrendelés keretében** kell beszereznie a tankönyveket, tanulói taneszközöket. Az iskola **pótrendeléseket szeptember 5-ig** küldhet a kiadóknak.
- A támogatási összegből
- az oktatásért felelős miniszter által kiadott **kompetencia alapú oktatási programok** (pedagógiai rendszerek) részeként jóváhagyott információhordozók, tankönyvek,
- valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. évi MKM rendelet 7. számú mellékletében felsorolt eszközök vásárolhatók.

A kompetencia alapú tananyag definíciója

Egy olyan oktatási program része, amely

- moduláris felépítésű,
- tanuló- és tevékenységközpontú,
- differenciált módszerek alkalmazására épülő,
- egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer.

A kompetencia alapú tananyag korszerű pedagógiai kultúrára és tanulásszervezési eljárásokra épül. (Forrás: a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet)

Óvodák, kollégiumok

- **óvodák** esetében legalább egy óvodai csoportban komplex óvodai program, **programcsomag bevezetése, alkalmazása**
- **kollégiumok** esetében a **szociális, életviteli és környezeti, valamint az életpálya-építési kompetencia** alapú oktatási program, **programcsomag bevezetése, alkalmazása,**

Alapfokú művészetoktatási intézmények fejlesztési feladatai

- **Fejlesszen, alkalmazzon** olyan tananyagokat, pedagógiai koncepciót, **tanulói és tanári segédanyagokat, értékelési eszközöket, pedagógus továbbképzési programot**, amelyek – az esztétikai-művészeti kompetenciák intenzív fejlesztésével egyidőben – hozzájárulnak a hatékony, **önálló tanuláshoz szükséges képességek** fejlesztéséhez, a szociális és állampolgári kompetenciák erősítéséhez a tanulók **értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek** fejlesztése útján.

Intézményi fejlesztések elemei 4.

Tantárgytömbösített oktatás a **szakrendszerű** oktatásban: A Kt. 52.§ (3) szerint a kötelező tanórai foglalkozások **teljes intézményi időkeretének *legalább 5-10-15%-a mértékéig.***

A minimális célértéket 3 év alatt felmenő rendszerben kell elérni (választott műveltségterület/tantárgy).

Tantárgytömbösítés

- **Tantárgytömbösítés a tanórai foglalkozások ciklikus megszervezésének rendje, melynek keretei között adott tantárgy, adott műveltségi terület, adott félévre számított tanórai foglalkozásait nem egyenletesen, minden tanítási hétre elosztva, hanem ciklikusan egy-egy időszakra összevonva szervezik meg.**

Tantárgytömbösítés követelményei a pályázat szerint

- a tanítási ciklusoknak legalább **két hetenként** kell váltaniuk egymást,
- a **tantárgytömbösítésbe bevont tantárgyak**, műveltségi területek, tanítási óráinak legalább **két egymást követő tanítási napra** kell esniük,
- a tanítási napok közül az egyiken **legalább három**, a másikon **legalább kettő** a tantárgytömbösítésbe bevont tanítási órának kell lennie,
- az egy tanítási napon szervezett tanítási órákat **egymást követően**, egymáshoz kapcsolódóan kell megtartani.

Pályázati magyarázat

- A tantárgytömbösítés végrehajtásában az iskoláknak nagyfokú szabadsága van. A megadott **időkeret**(5-10-15 %) a megadott **tanítási ciklus** (legalább két hét) az elvárt minimum.

Pályázati magyarázat 2

- Ha az **időkeretet teljesítik, az egymást követő órákat** megszervezik, akkor az iskola dönti el, hogy a **szakrendszerű oktatás** melyik évfolyamán, melyik osztályokba vezeti be a tantárgytömbösített oktatást. Lehet három hetes, négy hetes ciklus is.
- (Teljesíthető a tantárgytömbösített oktatás pl., a nyelvi előkészítő évfolyamon.)

Elvárások

A tevékenységet a pályázónak úgy kell megterveznie, hogy annak körében (a tanulásszervezési eljárások bevezetésének keretében) a következő kötelező elemek megvalósuljanak:

- Legalább egy, három hetet meghaladó **projekt** megszervezése tanévenként
- Legalább egy **témahét** megszervezése tanévenként
- Legalább egy **moduláris oktatási program** megszervezése (pl. egészséges életmód, környezetvédelem, demokráciára nevelés, játék, érzelmi-erkölcsi nevelés stb. témakörben) tanévenként

Az oktatási folyamat

- az oktatás **tartalma** (új kompetenciák),
- rugalmas **szervezeti keretek** (osztálybontás, nívócsoport, feladatra szerveződő team),
- **szervezési módok** (egyéni, pár, csoport, frontális)
- **szervezeti formák** (45', főtantárgy, blokk, epocha)
- **módszerek** (kooperatív, projekt, esettanulmány).

Példák a tömbösített időkeretre – általános iskola

- A tömbösített oktatás a **felső tagozat szakrendszerű** óráira vonatkozik.
- Számítás alapja:
- 5-6. évfolyam óráiból (összes évi óraszám) levonva a nem szakrendszerű oktatás órái (helyi tanterv alapján) és a 7-8. évfolyam órái.

Példák a tömbösített időkeretre – általános iskola

- A tömbösített oktatás a **felső tagozat szakrendszerű** óráira vonatkozik.
- Számítás alapja:
- 5-6. évfolyam óráiból (összes évi óraszám) levonva a nem szakrendszerű oktatás órái (helyi tanterv alapján) és a 7-8. évfolyam órái.

Példa egy osztályra

- 5-6. évfolyam:
- Heti kötelező óraszám 22,5, (évi 832,5) ha az intézmény 25%-ban vállalta a nem szakrendszerű oktatást, akkor a heti szakrendszerű oktatás 17 óra, ez évi 629 óra.
- 7-8. évfolyam:
- Heti kötelező óraszám 25, évi 925 óra.

Évfolyamonként 1 osztályos iskola esetében éves szakrendszerű óra

- $2 \times 629 = 1258$ óra és $2 \times 925 = 1850$ óra, összesen: 3108 óra,
- melynek 5 % **155 óra** heti 4 óra
- 10 % 310 óra 8 óra
- 15% 465 óra 12 óra
- másképpen 5 % tanulócsoportonként évente **39 óra**
- 10 % 78 óra
- 15 % 117 óra

Évfolyamonként 3 osztály esetén

- $6 \times 629 = 3774$ óra és $6 \times 925 = 5550$ óra

összesen 9324 óra

- melynek **5 %** **466 óra** ez
tanulócsoportonként **39 óra**

Ugyanaz az óraszám jön ki tanulócsoportonként.

Példák

- Tantárgyak heti óraszámja:

- pl. 7. évfolyam:
- magyar 3
- történelem 2
- angol 3
- matematika 4
- biológia 1,5 2/1
- kémia 1,5 1/2
- fizika 1,5 1/2
- földrajz 1,5 2/1
- számítástechnika 1
- rajz 1
- ének 1
- technika 1
- testnevelés 3

A hét: Művészetek, stb., hete pl. 7. évfolyam:

- magyar 3+3 2 vagy 3x tömbösítés
- történelem 2+2 2
- angol 3+1 2
- földrajz 1+2 1
- számítástechnika 1
- rajz 1+1 2
- ének 1+1 2
- testnevelés 3

B hét Tudományok hete

• angol	2	
• matematika	4+4	4x
• biológia	2+1	1
• kémia	2+1	1
• fizika	1+2	1
• számítástechnika	1	
• technika	1+1	1
• testnevelés	3	

Mire kell figyelni a tantárgytömbösítés megszervezésekor

- A **tanulók** heti **óraszámára**
- A **pedagógusok** kötelező **óraszámára**
- A pedagógusok **túlórakeretére**
- Tanítási időkeretre
- A **tantárgy éves óraszámára**
- A **tantárgyfelosztásra**
- A bevont és nem bevont osztályok **órarendjére**
- A **tanítás minőségére**

Tömbösített oktatás- nem szakrendszerű oktatás kapcsolata

- A tömbösített nem szakrendszerű oktatást **témakörök zárásakor**, félévi értékelés után vagy tanév végi ismétléskor ugyancsak lehet alkalmazni.
- Arra is van lehetőség, hogy az osztályokban **témanapokat, heteket** vezethessenek be, amelyek keretében a diákok élményszerűen sajátíthatják el a tananyagot.
- A nem szakrendszerű oktatás rugalmas időkeretei miatt az is előfordulhat, hogy egy tanóra **nem negyvenöt percig**, hanem rövidebb vagy éppen hosszabb ideig tart.

Együttműködés- ráhangolás az intézményben

- **Összefüggő tantárgyak órarendi tömbösítése** (különböző **epochák** kialakítása).
- Különböző **szaktanárok** tevékenységének **tartalmi egyeztetése** egy-egy osztályban
- Egy adott **téma közös tanítása** a különböző tantárgyakat tanító tanárok együttműködésével.

Együttműködés- ráhangolás 2

- **Projektek közös kidolgozása** különböző tárgyak tanáraival.
- **Értékelési eszközök** megalkotása a különböző tantárgyakat tanító tanárok együttes munkájával (pl. feladatlap, témazáró, vizsga tételsor stb.)

Együttműködés- ráhangolás 3

- A tanulók összehangolt fejlesztése különböző szakos tanárok által a **domináns kompetenciák** (pl. kommunikáció, problémamegoldás) terén.
- Az iskolai **internetes labor** közös használata a különböző tárgyakat tanító tanárokkal és csoportjaikkal.

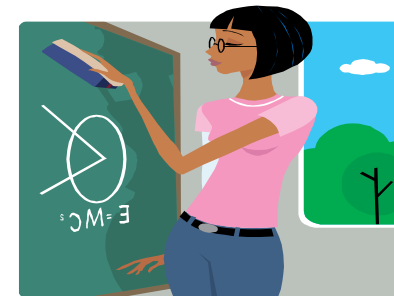
Együttműködés- ráhangolás 4

- Az **iskolai könyvtár közös** használata a különböző tárgyakat tanító tanárokkal és csoportjaikkal.
- Az **iskolai honlap közös szerkesztése** a különböző tárgyakat tanító tanárokkal és csoportjaikkal.
- A „rokon” tantárgyak tanárai egyeztetnek a **tankönyvrendelés** során.

A pedagógusok szerepe

- Pozitív tanulási **légkört** alakít ki
- Megtanít **tanulni**
- **Együttműködik** más szakos kollégáival
- **Iskolában** is tud gondolkodni
- **Tapasztalatszerésekre** jár
- A tanulót **partnernek** tekinti

A pedagógusok szerepe 2

- **Példát** mutat
- Az értékelés **fejlesztő** jellegét is alkalmazza
- Felhasználja a tanulók **tapasztalatait**
- A diákkultúrára, a **tanulók világára** is épít
- **Egyéni és társas** tanulási helyzetekre egyaránt lehetőséget ad

Intézményi fejlesztések elemei 5.

- **műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása: legalább egy műveltségterületen (választott műveltségterület)**

A tanulószervezés sikerének néhány alapelve

- Differenciálás
 - Egyéni különbségek figyelembevétele
 - Tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelése
- Szociális készségek fejlettsége
 - Szociális kompetencia
 - Divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek (metakommunikáció), önismeret, önkifejezés, társismeret
- Motiváló módszerek alkalmazása – pl. kooperatív-, projekt módszer, drámapedagógia
- Ergonómia

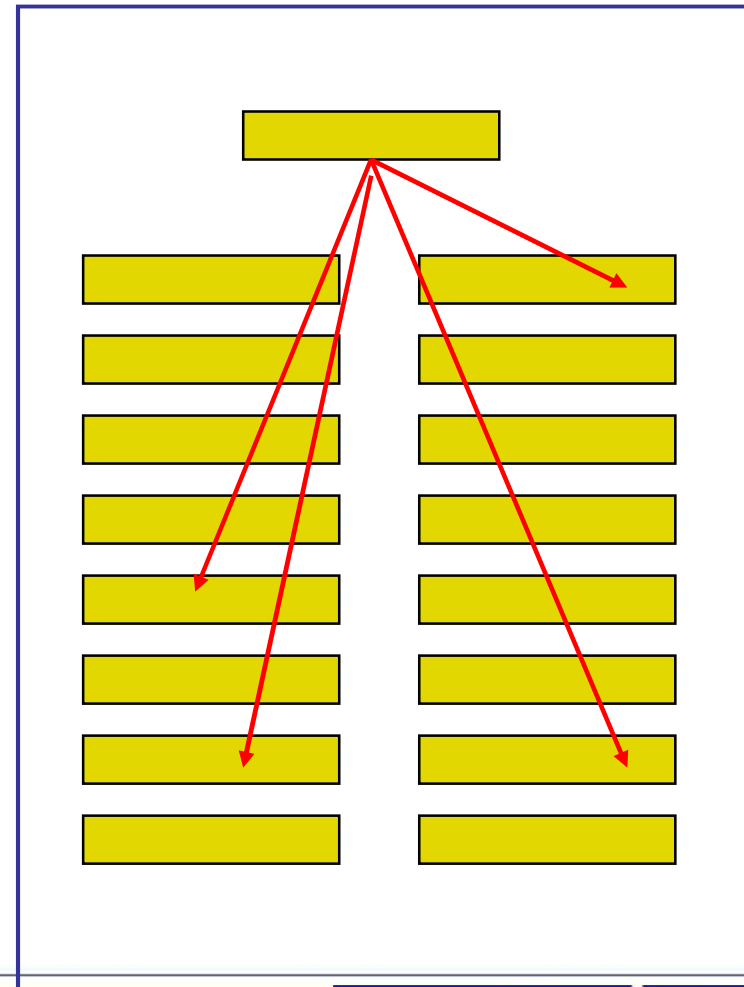

Milyen egy tanterem?

- **kommunikáció**
- **kooperáció**
- **csoportmunka**
- **helyváltogatás**

Lehetséges?

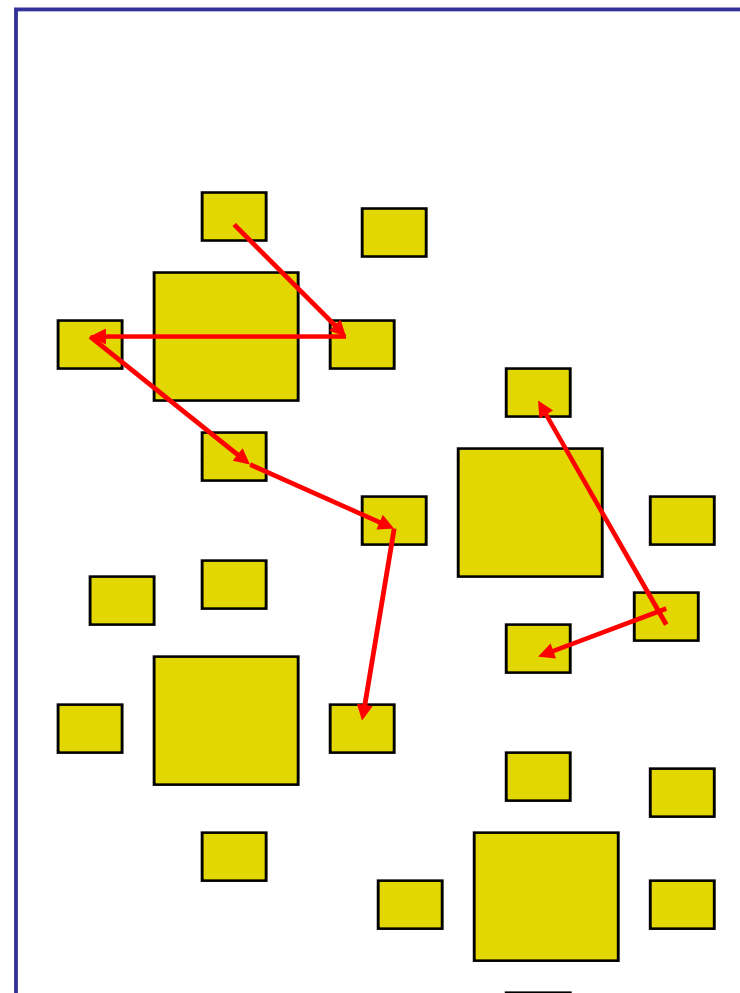

Milyen egy másik tanterem?

feladat

- kommunikáció
- kooperáció
- csoportmunka
- helyváltoztatás

Problémák, leküzdendő gátak

1. Szelektív iskolarendszer
2. Homogén csoportokra törekvés
3. Ismeretközpontúság
4. Tanárközpontúság
5. A tanár saját magát tartja a legfőbb ismeretforrásnak
6. A tanulás helyett még mindig a tanításon van a hangsúly
7. A tantárgyak közötti integráció hiánya
8. „Kréta pedagógia”
9. Merev hagyományok, pl. ergonómiai

A PROJEKT MÓDSZER

- Reformpedagógia
- John Dewey, amerikai filozófus és pedagógus, a Chicagói Egyetem tanára, aki a XIX. század utolsó éveiben teremtette meg kísérleti iskolájában a módszer alapjait.

Jellemzői

- A pedagógiai projekt mindig **alkotó** jellegű megismerési-cselekvési egység,
- A pedagógiai projekt „**valóságos**” (tárgyi vagy szellemi) produktum létrehozásának valóságos vagy szimulált (modellált) folyamata,

(Hortobágyi Katalin, 2002)

Jellemzői

- A pedagógiai projekt mindig **komplex**,
- A pedagógiai projekt tanárok és diákok partneri **együttműködése**,
- A pedagógiai projekt a **differentiálás** eszköze.

A PROJEKTMÓDSZER CÉLJA

- sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az **önálló és csoportos tapasztalást** teszi.
- a tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb **összefüggését** és kapcsolódási pontját is felfedjék.

- A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, **viselkedésformák kipróbálására**, és újak kialakítása.
- A projekt módszer fő értéke a **munkafolyamat**: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

Hogyan fogjunk a projekt megszervezéséhez?

A tervezés szakaszai:

- témaválasztás,
- tervkészítés,
- adatgyűjtés,
- a téma feldolgozása,
- a termék, produktum összeállítása,
- a projekt értékelése,
- a termék, produktum bemutatása.

A pedagógiai projektek fajtái

1. Témaválasztás módja szerint:

- Pedagógusok hirdetik meg,
- Diákok azonos érdeklődés mentén,
- Megadott téma feldolgozása,
- Szigorúan meghatározottak a feldolgozás szempontjai.

2. Tartalma, témája szerint:

- Tananyaghoz, műveltségi területhez kapcsolódó projekt
- Tananyaghoz csak részben kapcsolódó projekt
- A tananyaghoz nem kapcsolódó projekt

3. Tanítási időhöz való viszonya alapján

- Hagyományos **órakereteket** változatlanul hagyja
- Epochális oktatás, **tantárgytömbösítés**
- A **tanítási szünetekhez** kapcsolódó szaktáborok, **gyermekfoglalkozások**, műhelymunkák, alkotótáborok

4. Időtartam alapján

- Rövid távú projekt (1-2 nap)
- Középtávú projekt (1-2 hét)
- Hosszú távú projekt (több hét, félév, év)

Köszönöm a figyelmet!

Berecz Árpádné
berecz.arpadne@educatio.hu

